

האדמו"ר מהאלמין רבי שלום יהודה גראס שליט"א חיבר למעלה מאלף ספרים על כל מקצועות התורה

זוהר הצלה

חלק יט

ובו שאלות ותשובות לעם ישראל

מבואר בחז"ל גודל מצות תוכחה ומחאה וחיוב הערבות על כל אחד ואחד מישראל למחות ביד עוברי עברה, בכל הש"ס בבלי ירושלמי מדרשים זוה"ק, ספרי הראשונים וגדולי אחרונים. על כן אנו יוצאים בקול קורא למען הצלת עם ישראל, להקים השכינה מעפרא, לפדות נפשינו והגאולה השלימה ברחמים.

אור הזוהר 296 * אלול תשע"ג

מפעל הזוהר העולמי טל: 0527651911

בעלמא! ונחשב לו כאילו החזיר את העולם לתהו ובהו וגורם עוני בעולם ואורך הגלות! ובתיקון ל' כתב, שהם גורמים עניות וחרב וביזה והרג ואבדון בעולם, וגורמים לרוחו של משיח שילך מהעולם ולא ישוב! (וכן איתא במס' שבת ל"ג [ע"פ הגר"א בתיקון ל']). - היוצא מכל זה שכל מי שאינו לומד את ספר הזוהר הקדוש, הרי גורם לבזה חרב הרג ואבדן לעולם, ואלו עבירות שבין אדם לחבירו שאפילו יום הכיפורים אינו מכפר עליהם, (ס' איפה שלימה). ובאופן כזה אין באפשרותו לקיים עד שירצה את חבירו, מחמת שנאבדו כבר רח"ל. - וכבר יצאו גדולי ירושלים (בראשות כ"ק מרן הגר"ח זוננפלד זצ"ל) וגם הגה"צ חברי הביד"ץ של עדנתו וחתמו בקריאת קודש (תרפ"א, ותרצ"א ותשס"ב-ד) ללמוד את הזוהר הקדוש על הפרשה מידי שבוע, ועל כל פנים דף אחד של זוהר ביום.

על כן אנו קוראים לכל המנהיגים, רבנים וראשי ישיבות שליט"א וראשי כוללים שכל רב וראש ישיבה ראש כולל מגיד שיעור ומשפיע, שינהג ללמוד בכל יום בבית מדרשו עם כל קהילתו לפני התפילה או אחרי התפילה עמוד אחד זוהר, שלוקח רק דקה, לישועת כלל ישראל, וכן כל בחור בישיבה ואברך ככולל ילמוד לפני התפילה או אחרי התפילה עמוד אחד זוהר ביום. וכן המלמדים ילמדו עם תלמידיהם בכל יום עמוד אחד לפני התפילה כמו"ש בוה"ק (פר' וירא קיח), קרוב לימות המשיח אפלו נערים ידעו נסתרות, וז"ל בתרגום ללשון הקודש: אמר להם רבי שמעון: אין רצונו של הקדוש ברוך הוא בזה שיתגלה לעולם כל כך. וכשהיה קרוב לימות המשיח, אפילו נערים שבעולם עתידים למצא נסתרות של החכמה ולדעת על ידו קצים וחשבונות, ובאותו הזמן יתגלה לכל.

בוא וראה מה שאמרו חז"ל בירושלמי על שלמה המלך שהיה קודש קדשים, וטעה ועבר על ציווי התורה של לא ירבה... ובגלל זה נטרד ממלכות: (ירושלמי סנהדרין פ"ב ה"ז): תני רבי שמעון בן יוחי עלה ספר משנה תורה ונשתחט לפני הקב"ה,

אמר לפניו רבון העולם, כתבת בתורתך כל דייתקי שבטלה מקצת בטלה כולה, והרי שלמה מבקש לעקור יו"ד ממני, אמר ליה הקב"ה שלמה ואלף כיוצא בו בטילין, ודבר ממך אינו בטל, עכ"ל. ואם כן אפילו הגדולי ישראל הכי הכי גדולים אין יכולים לבטל אות אחת מן התורה בין תורה שבכתב ובין תורה שבעל פה, ובזוה"ק מצוה אותנו ללמוד זוהר לכל ישראל כדי שנזכה לתשובה אמיתית באהבה תשובה עילאה ונגאל ברחמים, ואם לא שומעים בקול משה רבנו, "אמר ליה הקב"ה שלמה ואלף כיוצא בו בטילין, ודבר ממך אינו בטל". בוא וראה מה דכתבו בזו"ח פ' נח שכל ענין הגאולה והתשובה תלוי על רישי כנישתא, ואם כן, צריכים כולם להורות לישראל שילמדו זוהר הקדוש, כי אנו מאמינים בני מאמינים שמשו רבנו הוא אדון כל הנביאים, ונבואתו אמת, ולא תשתנה לעולם ח"ו. ובזכות התנא האלוקי הרשב"י תעמוד לכל ישראל להושע בכל הישועות והנחמות, ובדא יפקון מן גלותא ברחמי, אכ"ר.

שאלה: למה הרב כותב באופן חמור וקיצוני כל כך, נגד כל הרבנים הגדולים והראשי ישיבות, וארגונים של מחזירי בתשובה? - תשובה: הזוהר בפרשת בראשית דף כ"ח: אומר שכל הת"ח שלא רוצים ללמוד זוה"ק הם הולכים נגד משה רבינו. ועיי"ש בביאור המקדש מלך. שאלה: למה הרב אומר שדווקא הם אחראים על כל האסונות והצרות? - תשובה: בתיקוני זוהר תיקון ל' כתוב על מי שלא רוצה שילמדו זוהר הקדוש: "אוי להם שגורמים עניות וחרב וביזה והרג ואבדן בעולם, והרוח הזו שמתלקת היא רוח המשיח". שאלה: למה יש בחורים שמתקלקלים? - תשובה: המהרח"ו כותב בהקדמה לעץ חיים שמי שלא רוצה ללמוד זוה"ק עליהם אמר הפסוק: "יכל

הגבעות המקלקלו" אלו הבחורים התלמידים הקטנים שרואים את מלמדיהם שאינם רוצים ללמוד זוה"ק ותורת הסוד, על פן גבעות אלו נתקלקלו ולבם שרש פורה ראש ולענה ועלתה בהם תלודת טיט ורפש לכפר בהכמת האמת... ואין ספק כי לא יהיה להם חלק בעולם הבא כנזכר בזהר. ועוד כתב שם, כי הכל תלוי בעסק ההכמה הזאת, ומניעתנו מלהתעסק בה היא גורמת אחרו ועכוב בגין בית מקדשנו ותפירתנו.

שאלה: למה גזירת הגיוס באה? ומי אשם בזה? - תשובה: כבר לפני מאה שנה בשנת תרע"ד, תחילת מלחמת העולם הראשונה, כבר כתב המקובל האלוקי רבי יהודה פתייה ז"ע שאחרי שנתמעט לימוד הזוהר והקבלה בעולם נגזרו גזירות הגיוס ועוד צרות משונות רח"ל.

שאלה: גזירת הקיצוצים הכלכליים, מי יכול להינצל ממנה? תשובה: בזוהר הקדוש כתוב שלפני ביאת המשיח הערב רב יעשה צרות ודוחק גדול ללומדי התורה, ויקח מהם מיסים קשים, ובזוה"ק ברעיא מהימנא כתוב שלומדי הזוהר בהם אין ניסיון, והם נגאלים ברחמים, כי הם אהוביו של מלך מלכי המלכים הקב"ה. ובאמת כבר הרעיא מהימנא [הוא

משה רבנו ע"ה] מצוה אותנו ללמוד זוהר הקדוש דוקא, כי תורת הרש"י מאיר עד סוף הדורות, וצריך ללמוד ללא הפסק ולא לתת מנוחה לקדוש ברוך הוא עד שיגאלנו (זוהר פנחס יט).

אחינו בית ישראל, עת צרה היא ליעקב, ואין לשקוט בעת הזאת, ידוע לכל שאנו נמצאים עכשיו בסוף הגלות, ורוב הסימנים שכתבו חז"ל בעקבתא דמשיחא כבר נתקיימו, וצרות רבות וגזירות קשות פוקדות את ישראל בארץ הקדוש ובעולם כולו, ובפרט הגזירה הנוראה על בחורי ישראל והחינוך הטהור, עם ישראל זקוק לרחמי שמים מרובים, ומן השמים מעוררים אותנו לתשובה, ואין לנו על מי להישען אלא על אבינו שבשמים. - לכן חובה קדושה על כל אחד ואחד ללמוד פרד"ס בכל יום ויום (האר"ז בלשעה"מ), ובלימוד הזוהר הקדוש יוצא ידי חובת לימוד הקבלה (כף החיים סי' קנ"ה). כי אם מחסרים את חלק הסוד הרי גורמים פירוד ח"ו בעולמות העליונים והרי לימודם פגום, וכפי שנכתב בתיקוני זוהר (תיקון מג) על מי שלא לומד ומי שלא אומר ללמוד, טב ליה דלא אתברי

לקרב לבם אל ה' ועי"כ "וכי אוציא את בני" ממצרים" ושזכה בתוכחתי לעוררם לתשובה ולהוציאם מהקליפות המכונה מצרים שע"כ יצאו ממצרים כפשוטו.

ובדבר זה שיהי' תוכחתו נשמע תלוי בגודל צדקת המוכיח, ומשה היה עניו מאד, בזה אפשר לפרש כוונת (פסוק י"א שמוות סימן ג) ויאמר משה אל האלקים מי אנכי כי אלך אל פרעה וכי אוציא את בני ישראל ממצרים, הכוונה, משום שהגאולה והקץ תלוי בתשובה, ואיתא (בספרי ח"ן) תשובה מכונה יציאת מצרים משום שע"כ יוצא מיד הקליפה המכונה מצרים, וזהו שאמר משה מאחר שרק הבל פיו של צדיק עושה רושם, מי אנכי וכי אוציא את בני ישראל ממצרים, הכוונה, משום שהגאולה והקץ תלוי בתשובה, ואיתא (בספרי ח"ן) תשובה מכונה יציאת מצרים משום שע"כ יוצא מיד הקליפה המכונה מצרים, וזהו שאמר משה מאחר שרק הבל פיו של צדיק עושה רושם, מי אנכי וכי אוציא את בני ישראל ממצרים שאזכה ע"י תוכחתי לקרב לבבם אל ד' מש"ה וכי אוציא ו' מוסיף, שע"י שאזכה בתוכחתי לעוררם לתשובה ולהוציאם מיד הקליפות המכונה מצרים, ע"כ אוציאם נמי מצרים כפשוטו.

ובדבר זה שהדרכתו ותוכחתו יהי' נשמעים תלוי בגודל צדקתו, אפשר לפרש כוונת (פסוק י"א דברים סימן ל"ג) ופועל ידיו תרצה, הכוונה מה שהוא טורח בענין הדרכתו ללמד לרבים תורה ויראה שזה מכונה יד, תרצה, תהי' בעזרו וגם יהי' מקובל לפניך וע"י מה, ברך ד' חילו תעמוד על ימינו שיזכה כל ימי חייו לרבות מע"ט ויהי' מאנשי חיל כהסבר (מהר"מ אלשיך) פסוק אנשי חיל, מכל מצוה נברא פרקליט, והצדיק הבורא אותם הוא ממונה עליהם להיותו נקרא איש חיל וע"כ יותר יועיל הדרכתו.

א"נ לא לבד שיועילו דברי תוכחתו אצל עם ד' הבינונים שיצדיקו יותר מעשיהם, אלא אפילו בריקנים שמתחילה היו בבחינות מת חולל, רשעים נקראו מתים, ג"כ יהי' דברי תוכחתו בוקעים בלבבם שישונו אל ד', וזהו אפשר הכוונה ברוך ד' חילו אפילו חללים שבו.

ובזה אפשר נמי לפרש כוונת (פסוק ד' איוב סימן ד') "כ"ו"ש"ל יקימון מיליך, ומפרש דרך הרמז עבור מה זוכה שיהי' דברי תוכחתו נשמעים, מש"ה ר"ת "וריה" שלמותיך "כריח" לבנון, אם זוכה להרבה מע"ט שע"כ יהי' לו מלבושי פאר ומחלצות וע"כ יהי' תוכחתו נשמע.

פרק ה

בפרט ה' שם וז"ל:

שאלה נח: הגיד נא לי מה הם הטובות הבאות עבור תוכחה:

הטובות הבאות עבור תוכחה: באה גאולה, כי בזמן החורבן נתחייבו גלות מפני ששנאו בשער מוכיח ולא הוכיחו זה את זה, נשמע מזה שכשיהי' אוהבי תוכחות יזכו לגאולה, כי מכלל לאו נשמע הן

תשובה: מדברי הבאים תמצא מבוקשך, עבור תוכחה גאולה בא, על פסוק מנעי רגלך מיחף (ירמי' סימן ב' פסוק כ"ה) אמרו במדרש מנעי רגלך מחטא שלא תבוא לידי יחף בגולה, ולענ"ד להוסיף נופך, מנעי רגלך מיחף שלא תבוא לידי חטא, הכוונה חטא המסוים שעבורם נתחייבו בעונש גלות, משום שאחר מקניני התורה הוא להיות אוהב תוכחות, מיחף מפרש דרך הרמז בר"ת "פן" רה"י "חכם" בעיניו, (מ' מתחלף בבית), ועל (פסוק משל) אל תהי חכם בעיניך, פירש"י לשנוא את מוכיחך, ואז בזמן החורבן נתחייבו גלות

מפרש הפסוק טוב לשמוע גערת תוכחת חכם שהוא רק לקרב לב בנים לה'

ובזה שרק תוכחה היוצאת מן הלב נשמעת, אפשר לפרש כוונת (פסוק ה' קהלת סימן ז') טוב לשמוע גערת חכם, תוכחה נקרא גערה, אבל רק תוכחה כזאת חשובה היא אם כוונת המוכיח רק הוא לקרב לב בנים אל ד', מש"ה מפרש דרך הרמז ל"ש"מ"ע" ר"ת "שמחה" לצדיק "עשות" משפט (תוכחה נקרא משפט, והוא פסוק במשלי) ומאחר שהיא לו שמחה, ע"כ שכוונתו עבור ד' הוא, שהרי תוכחת החנפים רק הוא עבור קרדום לחפור בה, ולשמחה מה זו עושה.

ובזה אפשר נמי לפרש כוונת (פסוק כ"ה בראשית סימן מ"ט) ברכת שדיים ורחם פירש"י שיהיו הזכרים מזריעין טפה הראוי להריון והנקבות לא ישכלו עובריהם, ועל דרכו בקודש אפשר לומר עוד כוונה אחרת, שיהי' המדריכים והמוכיחים אומרים ראוי להריון מע"ט (מנהיגים מכונים שדיים כפירש"י על פסוק ושדי כמגדלות) וגם אצל השומעים יעשו תוכחתם פרי קודש שיטיבו מעשיהם, וזהו ורחם שלא ישכלו עובריהם שלא יעשו אח"כ עבירות שתהי' מכבה מצוה.

מבלי עזר מה' אינו יכול להגיע שיהי' דברי תוכחתו נכנסים בעמקו לבביהם להיות נשרשים לעשות פרי קודש וצריך סייעתא דשמיא שיהי' בכוחו לטהר לבבו שלא יהיה לו שום תערובת פניה בזאת לזאת אין לך סברא אלימא וחזקה יותר מזה שצריך להתפלל בבכיה אל ה' להיות בעזרו

ובזה שיהי' דברי תוכחתו נשמעים תלוי אם הם דברים יוצאין מן הלב, לקיים מצות אהבת צדק לצדק את בריותיו, ובאמת גוף דבר זה צריך סייעתא דשמיא שיהי' בכוחו לטהר לבבו שלא יהי' לו שום תערובות פני' בזאת, ואלמלא עוזרו אינו יכול לו, מעתה אפשר לפרש על דרך רמז כוונת (פסוק י"ט סימן י"ט שמוות) משה ידבר והאלקים יענו בקול (כל ת"ח נקרא בשם משה עיין חולין) דבר, דבר, דברי משמעו דברי תוכחה, וזהו משה ידבר, מוכיח, והאלקים יענו כפירש"י מסייעו ב"קו"ל" ר"ת "קרעו" לבבכם "ואל" בגדיכם שיהי' דברי תוכחתו נכנסים בעמקי לבביהם להיותם נשרשים לעשות פרי קודש, וכיון שכן שמבלתי עזר ד' אין לו כח שיהי' תוכחתו עושה פרי קודש, אין לך סברא אלימא יותר מזה שצריך להתפלל בבכיה אל ד' להיות בעזרו.

זה שאמר משה לא אוכל עוד לצאת ולבוא בדברי תורה שתכלית חכמה תשובה ומעש"ט מפני שנוטל ממנו הרשות ואין לו עוד עזר מה' בזה, שהבטיחו בזה כל זמן שהיה רועה ישראל

ובזה שיהי' דברי תוכחתו נשמעים ויעשו פרי קודש, תלוי בעזר ד', אפשר לפרש כוונת (פסוק ב' דברים סימן ל"א) לא אוכל עוד לצאת ולבוא פירש"י בדברי תורה. והכוונה שיסובב מתורתו "ומלתם" את "ערלת" לבבכם שהיא ר"ת של "אוכל" עוד "לצאת" ולבוא, שהרי תכלית חכמה רק היא תשובה ומע"ט, משום שנוטל ממנו הרשות, מש"ה אין בכח תורתו ותוכחתו לעשות כן שיהי' דברי בוקעין לבבות השומעים מאחר שנוטל ממנו הרשות וע"כ אין לו עזר עוד מהבטחות אלקים יענו בקול שרק ד' הבטיח אותו בזאת כל זמן שהוא רועה ישראל.

מאחר ורק הבל פיו של צדיק עושה רושם, ומשה היה עניו מאד, לכן אמר "מי אנכי כי אלך אל פרעה וכי אוציא את בני" ממצרים" שזהו תלוי בתשובה, "מי אנכי" שאזכה ע"י תוכחתי

הנה אנכי שולח לכם את "א"ל"י"ה הנביא, מדוע לא נאמר אליהו. כי אליה ר"ת "לא אבה ד"ה השחיתך וע"י תוכחתו שישב לב אבות על בנים לא יהי צורך להכות את הארץ חרם, וכן אליה ר"ת "הכון לקראת אלקיך ישראל, שזה מטרת שליחותו בתוכחתו

ובזה אפשר נמי לפרש כוונת (פסוק כ"ג מלאכי סימן ג) הנה אנכי שולח לכם את "א"ל"י"ה הנביא, קשה מ"ט לא נאמר אליהו, אלא לרמז בזה ר"ת "לא אבה ד"ה השחיתך מש"ה שולח הקב"ה את אליה שע"י תוכחתו יגרום להשיב לב האבות על בנים ולא יהי צריך להכות את הארץ חרם, וגם "א"ל"י"ה רומז בר"ת "הכון לקראת אלקיך ישראל, זהו ענין שליחתו בתוכחתו.

אם אין שומעים לתוכחה אזי נוטל המוכיח הרבה מזכותיהם, והם נוטלין העבירות מהמוכיח ונעשים מבחי' חיים למתים. אם העם מקשיבים למוכיח ע"כ נעשו מרשעים מתים חיים. לכן אמר שמעו התוכחה, כי נגידים אדבר לשון תוכחה, הוא כמו הנגיד שיש בידו להמית ולהחיות כן אמירת התוכחות יסובב להמית או להחיות

ובזה שע"י ששומעין לתוכחה יסובב מחילות עון, אפשר נמי לפרש כוונת (פסוק ו' משלי סימן ח) שמעו כי נגידים אדבר, ואיתא במדרש מה נגיד יש בידו להמית ולהחיות, תוכחה נקרא דיבור, ואם העם מקשיבים לתוכחות המוכיח אזי אשרי להם משום שמתחילה היו בבחינות רשעים מתים, ועתה ע"י ששמעו לתוכחה נעשו בבחינות חיים, ואיתא (בספר חסידים) שאם אינם שומעים לתוכחה אזי נוטל המוכיח הרבה מזכותיהם והם נוטלין העבירות מהמוכיח ונעשו מבחינות חי מת, ובענין מיתה שמשמעו השפלה שעבור זה נקראו רשעים מתים, יש כמה וכמה מדריגות, וזהו כי נגידים אדבר, בכח התוכחה שאני אומר ע"כ אני כמו הנגיד שיש בידו להמית ולהחיות, כן ע"י אמירות תוכחה יסובב להמית או להחיות.

כל זמן שתוכחה בעולם טובה בא לעולם וברכה בא לעולם

ענין (רבה בראשית פרשה כ"ב) הלא אם תטיב שאת, ברכה, כמו וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם, והנה אחז"ל כל זמן שתוכחה בעולם טובה בא לעולם וברכה בא לעולם, ובזה אפשר לפרש כוונת (פסוק ז' בראשית סימן ד'), משום שראוי הוא מי שהוא בעל תשובה שישתדל לעורר אחרים בתוכחתו לתשובה, וזהו הלא אם תטיב, פועל יוצא, שתשתדל להטיב לאחרים, אזי שאת, ברכה, כמדרש הנ"ל שע"י תוכחה ברכה, ותבלין לפירוש זה, מסייע דרך הרמז, הלא "אם" תטיב "שאת" ס"ת "מישרים" תשפטו "בני אדם, מישרים, משמעו תוכחת מישור בלי עקיבה, תשפטו, הוא תוכחה, וזהו וישא אהרן את ידיו אל העם, ידיו דייקא, הכוונה הדרכתו שהרי עליו אמר הנביא רבים השיב מעון, ובזכות הדרכה ותוכחה ויברכם.

עבור תוכחה באים גשמי ברכה לעולם

וגם עבור תוכחה באים גשמי ברכה לעולם, עיין מאחז"ל (תענית דף ח' ע"א) בשביל ביטול תוכחה גשמיים נעצרים. בזה אפשר לפרש כוונת (פסוק ב' תהלים סימן נ"ח) "מישרים" תשפטו "בני אדם" שיהיו מוכיחים לש"ש בדברים היוצאים מן הלב, ואז מפרש דרך הרמז בר"ת "בעבורו אל" תמנע "מים".

ובזה אפשר נמי כוונת (המשך פסוק ל"ג, ל"ד איוב סימן ל"ח) החרים לעב קולך ושפעת מים תכסך, אפשר הכוונה שנמשך לפסוק

משום שנאו בשער מוכיח ולא הוכיחו זא"ז, מינה כשיהי' אוהבי תוכחות יזכה לגאולה, כי מכלל לאו נשמע הן.

וזהו שאמר הידעתם האם אוהבים אתם, את לבן מי שמלבין עוונותיכם היינו התוכחה ויאמרו ידענו, ויאמר להם השלום לו, ויאמרו שלום, ואז כשאוהבים את התוכחות אז, והנה רחל בתו כנסי, שבפשעם שולחה אמם, באה עם הצאן, ישראל צאן קדשים, שזכות תוכחה יהי' קיבוץ גלויות

ובדבר זה שבזכות שאוהבים תוכחות גאולה בא, אפשר לפרש כוונת (המשך פסוק ה, ו', בראשית סימן כ"ט), הידעתם את לבן איתא במדרש מי שילבין עוונותיכם כשלג אם אתם אוהבים אותו, ויאמרו ידענו, ויאמר להם השלום לו, ויאמרו שלום היפך שנאו בשער מוכיח מלעיבים במלאכי אלקים ומתעתעים בנביאיו, ואז כשיש אהבות תוכחות סמכה תורה והנה רחל בתו באה עם הצאן, כנסי מכוונה רחל ובפשעכם שולחה אמכם, ובזכות אהבות תוכחה באה עם הצאן, ישראל צאן קדשים ככתוב ואתנה צאני צאן מרעיתי, ובזכות תוכחה יהי' קיבוץ גלויות.

תוכחה גורם למחולת עוונות, היינו שזורע בתוכחתו בלב השומעים תשובה ומעש"ט, וכן כשהחכם יושב ודורש והעם שומעים הקב"ה מוחל להם עוונותיהם

וגם תוכחה גורם למחילות עוונות (עיין אבקת רוכל ח"א דף קנ"ט ע"א פירש פסוק ומספר את רובע ישראל) והיינו שגורם בתוכחתו להזריע בלבב השומעים תשובה ומע"ט, וגם נלענ"ד להוסיף נופך "ומספר" את "רובע" ישראל מפרש דרך הרמז בר"ת "והוא" רחום "יכפר" עון כמו שאחז"ל כשחכם יושב ודורש והעם שומעים הקב"ה מוחל להם עוונותיהם.

מסביר הכתוב על ראש המטה פרש"י שהיתה מטתו שלימה ולא היה בה רשע. הלא יעקב הוכיח קשות לראובן שמעון ולוי כלי חמס מכירותיהם, פחז כמים, אך הכוונה הוא כתיב מקודם ויהי אחרי הדברים האלה, דברים הכוונה לדברי תוכחה, אחרי שיעקב הוכיחם ושמעו לתוכחתו ולא יצאו נמחל להם עוונותיהם והי' מטתו שלימה שלא הי' בה

ובזה אפשר לפרש כוונת (המשך סימן מ"ז, מ"ח, בראשית) על ראש המטה, פירש"י על שהיתה מטתו שלימה ולא היה בה רשע, ולכאורה קשה, הלא יעקב בתוכחתו קנטר לראובן ושמעון ולוי, ואמר להם כלי חמס מכרותיהם, פחז כמים, ואפשר לישב, דאיתא במדרש כל מקום שנאמר דבר דברי דברים הן דברי תוכחה, ואחז"ל כשחכם יושב ודורש והעם שומעין הקב"ה מוחל להם עוונותיהם. וזהו אפשר כוונת המשך הפסוקים ויהי אחרי הדברים האלה, דברים דייקא, שהוכיח אותם יעקב, והמה היו שומעים לתוכחתו ולא יצאו, ע"כ שהיו אוהבי תוכחה מש"ה וישתחו על ראש המטה שהיתה מטתו שלימה שלא היה בה רשע.

"אם" תטיב "שאת ר"ת שא"ת, שזה ר"ת "אוזן" שומעת "תוכחות שע"כ נסבב שא"ת מחילה וסליחה

ובזה שע"י שמיעות תוכחה יסבב מחילות עוונות, אפשר נמי לפרש כוונת (פסוק ז' בראשית סימן ד') הלא "אם" תטיב "ש"א"ת ר"ת ג"כ "ש"א"ת, שהכוונה הוא שע"י הרמז בר"ת "אוזן" שומעת "תוכחות שע"כ יסובב שאת משמעו מחילה וסליחה.

ר"ת "וכי "אדבר" המה "למלחמה, אדבר הוא תוכחה, כשהיו שומעים לחכם שתכלית דרשתו ברבים הוא להוכיח, היו לוחמים עמו ואז כשלב האבן הזאת יסיר, אלא יהי אוהבים לשמוע תוכחה, אז ר"ת של "והסירותי את" לב "האבן הוא, "לד" "אלקינו "הרחמים" והסליחות.

והנה פנחס זה אלי יש לו שני מיני התמנות, התמנות אחת הוא, **שיסבב בתוכחתו להשיב לב בנים אל אבות,** (כסוף מלאכי) והתמנות השני הוא (כמדרש) על פסוק וריעשי' ואלי, וזכרי, וירוחם, וז"ל כשבא הקב"ה להרעיש עולמו עבור עונות ישראל אזי אלי מזכיר זכות אבות אזי מרחם הקב"ה עליהם, מעתה אפשר לומר שהפסוק הנני נותן לו את בריתי שלם, יש אם למקרא שלום, וגם יש אם למסורה שליש (עיין בהע"ט) ששני אלה מזורים על שני מיני התמנות שלו, דהיינו, אותה התמנות שמזכיר זכות אבות, אבל אין בכוחו להשיב לבם אל ד' אזי עדיין אין הזמן לעקור ולבער הטומאה מן הארץ, ורק יש בכוחו להחליש ושיהי' נשבר כוחו של ס"ט"א, אבל לא שיהי' מחייה גמורה, מש"ה יש אם למסורה "ש"ל"י"ם מפרש דרך הרמז בר"ת "שיתה" ד' "מורה" להם, אבל התמנות הראשון **מסבב את ישראל בתוכחתו שיעשו תשובה,** עי"כ יסובב יש אם למקרא "ש"ל"ו"ם, שהוא ר"ת "שמום" מחית "לעולם" "ועד שתהי' מחייה גמורה ויתבטל ס"ט"א מכל וכל.

פרק ז

בפרט ו' שם וז"ל:

שאלה נט: נא תבאר לי מה שאחז"ל לא הרבה ירושלים אלא ביזו בה ת"ח מה חרי האף הגדול של עון פרטיי הזה:

כשהאמת מושלת אזי ביכלת הצדיקים להדריך את העם וללמדם דרכי התורה והיראה ונעשה רצונו יתב', משא"כ אם חשך השמש והצדיקים מושפלים אזי גם הדרכה נתמעט. ביוון התלמידי חכמים היתה הסיבה והגורם של חורבן ירושלים, דמפני שבזו את התלמידי חכמים לכן לא שמעו לתוכחתם והדרכתם וזה גרם לבטל קיומה של תורה בכללה ועברו על הרבה גופי תורה, ולכן נחרבה ירושלים

תשובה: מדברי הבאים יבואר שאלתך, הכתוב אומר ברבות צדיקים ישמח העם, הטעם משום שאז שהאמת מושלת אזי ביכולתם להדריך וללמד דרכי התורה והיראה ולשבר מלתעות עול, ועיקר ריח ניחוח לפניו הוא שאמר ונעשה רצונו, והכל הולך אחר המעמיד, משא"כ אם חשך השמש והצדיקים מושפלים, אזי גם הדרכתם נתמעטו, בזה אפשר לפרש כוונת (פסוק ט"ו תהלים סימן קט"ו) יקר בעיני ד', כבוד הוא אצלו המותה לחסידיו לאותן בני אדם שאומנתם הוא להתחסד עם קונם ומשתדלים להרבות כבוד שמים אם כבודם מושפלת אצל המון עם, זהו יקר אצלו, משום עי"כ אין בכוחם ללמד ולרומם קרן התורה (מות, משמעו השפלה, כוהר על פסוק וימת מלך מצרים) וזהו משום שבזו בה ת"ח ולא יהי תוכחה והדרכה בעולם, עי"כ בא לידי כך שעברו על הרבה גופי תורה.

ובזה אפשר נמי לפרש כוונת (פסוק ל"ו דברים סימן ל"ב) כי יראה כי אזלת יד אחז"ל נתמעטו התלמידים, אפשר הכוונה שנתמעטו התלמידים מחשיבתם אצל ההמון עם, עיין (סוף כתובות) דור שבן דור בא קטיגוריא בין ת"ח פירש"י הרבה מסתינים ומלמדים עליהם חובה, ומסתתר שמתוך כך אין תוכחתם והדרכתם נשמעת, וזהו ואפס עצור ועזוב שאין להם כח לעצור העם שילכו בדרכי התורה.

שלפניו, "אם תשים" משטרו "בארץ מפרש דרך הרמז בר"ת "מישרים" תשפטו "בני אדם כמחז"ל הנ"ל גשמים נעצרים עבור ביטול תוכחה. ומינה בזכות תוכחה יכול להתפלל על הגשמים. וזהו אפשר נמי כוונת (פסוק ב' תהלים סימן י"ט) ומעשה ידינו מוכנה (ההדרכה) הדרכות המנהיגים אין היא. מגיד הרקיע. שאם אין תוכחה גשמים נעצרים.

עבור תוכחה חרון אף מסתלק מן העולם

וגם עבור תוכחה אחז"ל **חרון אף מסתלק מן העולם,** עיין (פא"ד ח"ב דף כ"א ע"ב הסבר פסוק אחר הדברים האלה). ועתה נלענ"ד להוסיף נופך "ה"א"ל"ה ר"ת "ליראה" את "השם" הנכבד שכוונת תוכחתו רק הוא לכבוד שמו. אז בכח תוכחה זאת חרון אף מסתלק. וגם "חמת" "המלך" אחשוורוש ר"ת "אבן" חן "השוחד. תשובה מוכנה שוחד. ועבור שהתוכחה גרם זאת. מש"ה כשך חמת.

ובזה אפשר נמי לפרש כוונת (המשך פסוק ט'. י. שמות סימן ל"ב) עם קשה עורף הוא פירש"י מחזירין קשה ערפן לנגד מוכיחיהם מאנו לשמוע, בזה מיושב המשך הפסוק הניחה לי ויחר אפי ואכלם, משום כל זמן שתוכחה בעולם חרון אף מסתלק מן העולם, ומאחר שהן המה קשה עורף כפירש"י. מש"ה ויחר אפי ח"ו.

ובזה שע"י התוכחה חרון אף מסתלק מן העולם, אפשר לפרש כוונת (פסוק י"א במדבר סימן י"ז) "והולך" מהרה "אל" העדה (תוכחה מוכנה הליכה, כמדרש) ועי"כ יסובב ר"ת "וישיבו" איש "מדרכו" הרעה דהיינו שתוכיחם בדברים היוצאים מן הלב משום כי יצא הקצף, וע"י תוכחה הנאמרת באמת יסולק חרון אף מן העולם.

תוכחה יסובב שיגדילו בניהם בנחת

וגם ע"י תוכחה יסובב שיגדלו בניהם בנחת, דהנה על פסוק "לא ילבש גבר שמלת אשה", מפרש (השל"ה) מי שהוא מנהיג וראוי להיות גבר בגוברין ותהי' הדרכתו בבחינות יקוב הדין את ההר ולשבר מלתעות עול. לא ילבש שמלת אשה להיותו רך לבב ורחמים. ואמרו במדרש וי לדרא דאיתא דברייא, ועל קיומה של תורה נתנו את עולליהם ויונקים להיותם ערבים. ומנהיגים נקראו נשים. כמדרש על פסוק היפה בנשים. וההדרכה מוכנה יד. בזה אפשר לפרש כוונת הפסוק על דרך אסמכתא ידי נשים רחמניות. מנהיגים כאלה שהדרכתם הוא בבחינות רחמניות ואין להם רוח איש אחזרי לומר טול מקל והך על קדקדם (סוברים ההמון עם שזהו מנהגי טוב שכל הנהגתו הוא רק ברכות) ובאמת החכם שענינו בראשו יודע שידי נשים רחמניות כאלו בשלו ילדיהן של הדור גורמין ח"ו שיתמשכנו עוללים ויונקים כמו שפירש"י על פסוק לא תבשל גדי, אלא אין רחמים בדין ויוכיחו ויחזרו ויוכיחו עד שתהי' קיומה של תורה כראוי ואז יסובב למען תחי' אתה וזרעך.

יחזקאל הנביא הבטיח את ישראל שם ד' והסירותי את לב האבן, וסתם ולא פירש מה הוא אותו הסרה, ולענ"ד דרך הרמז מפרש מה הוא משם כופר נפש איש עושרו, וע"י תוכחה טובה בא לעולם וברכה בא לעולם, וסט"א היודע זאת מגדולות איכות מצוה זאת לשמוע תוכחה, משית לכמה אנשים להיתם אוטמים אזנם משמוע תורה ולהיותם שונאים בשער מוכיח, וזהו "והסירותי" את "לב" האבן ר"ת "ולמלמדי" לא "הייתי" אזני. וגם